

ŽAMBERECKÝ SVĚTOVÝ UNIKÁT

Na stěně místnosti ve falešné hospodě Na Jatkách je možné najít ještě jednu věc nebývalé hodnoty. Místní to možná ani netuší, ale na zdi jim visí unikát hodný zápisu do Guinnessovy knihy rekordů. Jedná se o pravděpodobně jediný originální obraz s automodelářskou tematikou na světě.

Výjev zobrazuje závody dráhových modelů v Žamberku někdy kolem roku 1908. Tehdy byl totiž v Žamberku na stáži (původně plánované na dva měsíce) český génius Jára Cimrman, jenž přijel na finální kontrolu ISO (tehdejší zkratka pro "Imperialistische Systeme die Organization") druhé textilní továrny ve městě patřící hronovskému obchodníkovi Jindřichu Židovi.

Přes den měl Cimrman mnoho práce v továrně, nicméně po večerech měl plno volného času. Proto mohl Cimrman ve velkém provozovat svoji tehdejší zálibu, konkrétně poznávání místních lidí b jejich přirozeném prostředí. A kde jinde začít lépe, než v restauračních zařízeních všeho druhu.

Vzhledem k tomu, že tehdy bylo v Žamberku provozováno nejméně 23 hospod, dostal se Cimrman do žamberecké pivnice Na Jatkách až třetí den svého pobytu. Hned jej zaujala atmosféra velkých závodů malých modelů na autodráze. Ihned této činnosti zcela propadl a druhý den okamžitě založil v Žamberku první tři slotracingové kluby. Potom zastřešil tyto kluby pod nově vytvořený Rakouský svaz dráhových automodelářů ("Österreichischer Auto Einbahn Union"), který s jistými obměnami, byť v nevalné kvalitě, žije dodnes.

Cimrman také vzhledem k na žambereckém náměstí probíhajícímu jarmarku s kolotoči poupravil tvar autodráhy tak, že doplnil v té době nebývalou věc - pasáž nazvanou karusel. Dále navrhl nový tvar podvozků pro všechny kategorie (zajímavé je, že největší slávy se dočkal jeho úplně první podvozek, na který vyryl písmena CSB-P, tedy "celý sletovaný blbě - prodej"), doporučil modelářům využít na tvorbu karoserií spíše tenkou plastovou folii tvarovanou horkým vzduchem místo dosud používané balzy a laminátu a také objednal ve Vídni ve firmě "Schillikon und Sohn" novou, měkčí gumu oranžové barvy na výrobu pneumatik malých modelů. Oranžová guma díky svým dobrým vlastnostem brzy nahradila dosud nejpoužívanější gumu bílou, která byla ve velkém pro automodeláře tehdy kradena dvěma podmíněně propuštěnými vězni pracujícími v továrně KOH-I-NOOR HARDTMUTH A.G. Josefa Hardtmutha v Českých Budějovicích, kam byla v roce 1848 přesunuta z Vídně.

Jako v každé předválečné době, trpěl i tehdy česko-rakouský slot racing nedostatkem nových automodelářů. Proto se Cimrman rozhodl, že vytvoří náborovou propagační akci, která má počty modelářů na Ústeckoorlicku zvýšit. Namaloval proto první ze zamýšlené série více obrazů představující žamberecký slot racing veřejnosti. Jednalo se o olej na plátně s názvem "SRC Žamberk - automodelářský klub". Obraz měl být doplněn výjevy dalšími prezentujícími závody modelů od přejímky až po závěrečné vyhlášení vítězů.

Avšak vzhledem k nečekanému ukončení kontroly továrny již po 14 dnech po nešťastném nočním incidentu s továrníkovou dcerou Ludmilou odjel Cimrman narychlo ze Žamberka a další obrazy tak bohužel nedokončil. V klubu Na Jatkách proto zůstal jen jediný výjev ze života automodelářů.

Obraz dokumentuje nejen tehdejší, dnes již zcela zapomenutý, tvar žamberecké autodráhy, ale třeba také dobové oblečení, účesy, tehdy módní čepice s předním krytem proti slunci, nábytek nebo také techniku využívanou k počítání odjetých okruhů.

Členové žambereckého klubu měli od mistra přikázáno, aby obraz vícekrát okopírovali a publikovali v různých místních novinách či rozdávali zdarma ve školách, čímž měli nalákat nové závodníky. Nicméně žamberečtí automodeláři, známí tehdy svojí lakotou a neochotou investovat peníze do něčeho jiného než do piva a vepřových kolen, mistra neuposlechli, zinscenovali krádež obrazu neznámým pachatelem a snažili se obraz ukryt tak, aby se na podvod nepřišlo. Nejvhodnější na úkryt obrazu jim přišlo místo na stěně u věšáku na oblečení v pivnici Na Jatkách v Žamberku, kde obraz snadno překryli svými kabáty. Díky tomu se obraz dochoval do dnešních dnů.

Pokud by se snad žamberečtí dostali někdy v budoucnu do finanční krize, je zcela zjevné, že obraz vzbudí neskutečný rozruch ve všech dražebních síních celého světa od Sothesby's po eBay. Cena obrazu je dnes totiž vzhledem k tématu, kvalitě jeho provedení, stáří díla a velikosti autora vskutku nevyčíslitelná.

Kdo má zájem dílo vidět na vlastní oči, musí vyrazit do restaurace Na Jatkách.